

Hallituksen esitys Eduskunnalle ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteen VII luvun vaarallisten aineiden kuljetusta kappaletavarana aluksessa koskevan säännösten (IMDG-säännöstö) 1.3 luvun muutosten hyväksymisestä ja laiksi muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteen VII luvun A osan 3 säännön vaarallisten aineiden kuljetusta kappaletavarana aluksessa koskevan säännösten (IMDG-säännöstö) 1.3 lukuun vuonna 2010 tehdyt muutokset. Kyseessä on jaetun toimivallan sopimus eli sekasopimus, joten eduskunnan hyväksyminen rajataan koskemaan vain eduskunnan hyväksymistä vaativan veloitteen määräyksiä.

IMDG-säännöstöä on sovellettava vaarallisten aineiden kappaletavaran aluskuljetuksissa. Säännösten määräykset koskevat laivassa työskenteleviä ja kaikkia sellaisia maissa työskenteleviä henkilöitä, joiden tehtävät liittyvät vaarallisten aineiden kappaletavarakuljetuksiin aluksessa. Säännösten osin velvoittavassa 1.3 luvussa ovat koulutusta koskevat määräykset.

Muutetun sopimuksen mukaan työnantaja on velvollinen säilyttämään työntekijöiden

saamaa koulutusta koskevat tiedot toimivaltaisen viranomaisen edellyttämän ajan ja pyynnöstä antamaan tiedot työntekijälle. Samalla koulutukseen osallistuneelta työntekijältä poistuu velvoite säilyttää koulutusta koskevia tietoja. Koulutusvaatimuksia myös täsmennetään niin, että tehtävänmukainen koulutus on saatava ennen työn aloittamista, ellei henkilö toimi koulutetun henkilön suorassa valvonnassa.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi sopimusmuutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lisäksi ehdotetaan, että vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettuun lakiin tehdään sopimusmuutoksista johtuvat muutokset, jotka on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2012.

Laki sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981), jäljempänä SOLAS-yleissopimus, liitteen VII luvun A osan 3 säännössä on 1 päivästä tammikuuta 2004 alkaen määrätty vaarallisten aineiden kuljetuksista kappaletavarana aluksessa koskevaa säännöstöä, jäljempänä IMDG-säännöstö, sovellettavaksi. Tuolloin kansainvälinen IMDG-säännöstö tuli Suomea ja muita sopimusvaltioita velvoittavaksi. Kansainvälinen IMDG-säännöstö muuttuu kahden vuoden välein. Muutokset tulevat voimaan yleensä vuosi sen jälkeen, kun muiden kuljetusmuotojen vastaavanlaiset vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevat kansainvälisten sopimusten muutokset tulevat voimaan. IMDG-säännöstö sisältää sitovien määräysten lisäksi myös suosituksia.

Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriturvallisuuskomitea (Maritime Safety Committee, MSC) hyväksyi keväällä 2008 IMDG-säännöstöön 1.3 lukuun velvoittavaksi määräykseksi vaarallisten aineiden kuljetusta kappaletavarana aluksessa koskevan koulutuksen näissä kuljetuksissa toimiville henkilöille. Määräys koski laivassa työskenteleviä ja kaikkia sellaisia maissa työskenteleviä henkilöitä, joiden tehtävät liittyvät vaarallisten aineiden kappaletavarakuljetuksiin aluksessa. Määräykset tulivat Suomessa voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetulla lailla (719/1994), jäljempänä VAK-laki, ja sen nojalla annetuissa vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletavarana aluksessa annetulla valtioneuvoston asetuksella (666/1998), jäljempänä VAK-kappaletavara-asetus, ja Liikenteen turvallisuusviraston meriturvallisuusmääräyksellä vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletavarana aluksella (TRAFI/33005/03.04.01.00/2010), jäljempänä VAK-meriturvallisuusmääräys. Nämä sisältävät keskeisimmät vaarallisten aineiden

aluskuljetusta kappaletavarana koskevat turvallisuussäännökset ja -määräykset mukaan lukien säännökset ja määräykset henkilöstön pätevyydestä. Säännökset ja määräykset perustuvat IMDG-säännöstöön.

Varsinaisen merikuljetuksen lisäksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä satama-alueella säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä satama-alueella annetulla valtioneuvoston asetuksella (251/2005), jäljempänä VAK-satama-asetus. Asetus sisältää säännöksiä muun muassa henkilöstön koulutuksesta, turvallisuus selvityksen laatimisesta ja ylläpidosta, vaarallisten lastien erottelusta ja onnettomuusraportoinnista.

VAK-lain 11 §:ssä säädetään henkilöstön yleisestä pätevyydestä. Pykälän 1 momentissa on yleinen koulutusvaatimus jokaiselle vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä hoitavalle henkilölle. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevyydestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi pykälän 3 momentin mukaan työnantajalla ja työntekijällä tulee olla tiedot 1 momentissa tarkoitetusta koulutuksesta tai muusta pätevyydestä. VAK-lain muutoksella (1240/2010) lain 11 §:n 4 momenttiin otettiin säännökset tehtävän mukaisten koulutustietojen säilyttämisestä. Säännöksessä veloitetaan tie-, rautatie- ja ilmakuljetuksissa säilyttämään nämä tiedot kolme vuotta.

VAK-kappaletavara-asetuksessa on yleissäännös koulutuksen sisällöstä. Jos maissa työskentelevä henkilö ei ole saanut asetuksessa tarkoitettua koulutusta, hänen tulee saada VAK-satama-asetuksen 7 §:ssä säädettyä hänen vastuuseensa ja tehtäviinsä soveltuvaa koulutusta IMDG-säännöstön määräyksistä. Pykälässä on tarkemmat määräykset satamanpitäjän ja toiminnanharjoittajan palveluksessa olevilla henkilöillä annettavasta koulutuksesta. Myös maissa työskentelevän henkilön on saatava tätä hänen vastuuseensa

ja tehtäviinsä soveltuvaa koulutusta IMDG-säännösten määräyksistä.

Lisäksi aluksen miehistöön kuuluvat henkilöt saavat tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa Kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan yleissopimuksen (SopS 22/1984) vaatiman vaarallisten aineiden kuljetusta ja käsittelyä koskevan koulutuksen merenkulun oppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa.

Tämä hallituksen esitys liittyy kauppamerenkulun turvallisuuteen samoin kuin työ- ja kuljetusoikeuteen. Näin ollen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 13, 21 ja 41 kohdan mukaan sopimuksen määräykset kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on ensisijaisesti saattaa voimaan IMDG-säännösten muutokset, jotka IMO:n meriturvallisuuskomitea päätöslauselmallaan MSC.294(87) hyväksyi 87. istunnossaan Lontoossa 21 päivänä toukokuuta 2010. Muutosten tavoitteena on harmonisoida kansainväliset vaarallisten aineiden kuljetuksia kappaletavarana aluksessa koskevat määräykset kaikkia kuljetusmuotoja koskevien Yhdistyneiden Kansakuntien talous- ja sosiaaliasioiden neuvoston (ECOSOC) vaarallisten aineiden kuljetusten mallisääntöjen, jäljempänä YK:n VAK-mallisääntöt, kanssa sekä parantaa liikenneturvallisuutta ja logistisen ketjun toimivuutta.

Lainsäädännön alaan kuuluvat IMDG-säännösten 1.3 luvun muutokset, joilla työnantaja veloitetaan säilyttämään työntekijöiden saamaa koulutusta koskevat tiedot toimivaltaisen viranomaisen edellyttämän ajan. Tästä säädetään henkilöstön yleistä pätevyyttä koskevassa VAK-lain 11 §:n 4 momentissa, minkä vuoksi siihen ehdotetaan samalla vastaavia muutoksia. IMDG-säännösten muutoksessa koulutukseen osallistuneilta työntekijöiltä poistuu velvoite säilyttää koulutusta koskevia tietoja ja vastaavaa muutosta ehdotetaan VAK-lain 11 §:n 3 momenttiin. Lainsäädännön alaan kuuluu myös IMDG-säännösten koulutusvaatimusten täsmennys, jonka mukaan tehtävänmukainen koulutus on

saatava ennen työn aloittamista, ellei henkilö toimi koulutetun henkilön välittömässä valvonnassa. Tämän osalta täsmennetään VAK-lain 11 §:n 1 momenttia. Lisäksi IMDG-säännösten luvun 1.3 tekstiin tulee muutamia sanallisia muutoksia.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi IMDG-säännösten 1.3 lukuun tehdyt muutokset ja lain IMDG-säännösten 1.3 luvun muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä lain vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta. IMDG-säännöstä koskevan lain voimaantulosta säädettäisiin tasavallan presidentin asetuksella. Lakien on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti IMDG-säännösten muutosten kanssa, eli 1 päivänä tammikuuta 2012.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia eikä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo vaarallisten aineiden aluskuljetuksia kappaletavarana, mutta muutoksilla ei ole merkittäviä vaikutuksia valvontatehtävien määrään.

Koulutusvaatimusten täsmennys välillisesti parantaa meriturvallisuutta aluksilla, turvallisuutta satamissa ja yleisesti vaarallisten aineiden kuljetusketjussa sekä vähentää meriympäristölle vaarallisten aineiden alusliikenteestä aiheutuvaa vaaraa.

4 Asian valmistelu

Esitys on laadittu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. Liikenteen turvallisuusvirasto on osallistunut IMDG-säännösten muutosten valmisteluun IMO:ssa.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot ulkoasiainministeriöltä, oikeusministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Liikenteen turvallisuusvirastolta, Suomen Ympäristökeskukselta, Suomen Satamaliitto ry:ltä, Suomen Varustamot ry:ltä, Satamaoperaattorit ry:ltä, Kemianteollisuus ry:ltä, Öljyalan Keskusliitto ry:ltä, Teknisen Kaupan ja Palveluiden Yhdistys ry:ltä, Ålands Redarförening rf:ltä,

Rahtialusyhdistys ry:ltä, Suomen Laivanpäälystöliitto ry:ltä, Suomen Merimiesunioni ry:ltä, Suomen Konepäälystöliitto ry:ltä,

Suomen Huolintaliikkeiden liitto ry:ltä ja Suomen Merimiesunioni SMU ry:ltä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 IMDG-säännösten muutokset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta säädetään VAK-laissa ja sen nojalla annetuissa VAK-kappaletavara-asetuksessa ja VAK-satama-asetuksessa sekä määrätään Liikenteen turvallisuusviraston VAK-meriturvallisuusmääräyksessä.

Kansalliset vaarallisten aineiden aluskuljetusta merellä koskevat säännökset ja määräykset perustuvat IMDG-säännöstöön, jossa on huomioitu kaikkia kuljetusmuotoja koskevat YK:n VAK-mallisäännöt.

IMDG-säännöstö jakautuu seitsemään osaan ja liitteisiin A ja B. Vuonna 2010 meriturvallisuuskomitea hyväksyi säännöstöön seuraavia muutoksia:

Osa 1. Luku 1.1. Yleiset määräykset. Lukuun on tehty vähäisiä teknisuonteisia muutoksia, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan.

Osa 1. Luku 1.2. Määritelmät, mittayksiköt ja lyhenteet. Lukuun on tehty määritelmien toimitusteknisiä muutoksia ja lisätty muutama uusi määritelmä, kuten polttokennon (fuel cell) määritelmä. Lyhenteissä on korvattu aiempi suosituksenomainen kiinteä irtolastisäännöstö BC Code (Code of Safe Practice for Solid Bulk Cargo, BC-säännöstö) vuoden 2011 alusta kansainvälisesti voimaan tulleella kiinteiden irtolastien kansainvälisten aluskuljetusten määräyksiä sisältävällä säännöstöllä IMSBC Code (International Maritime Solid Bulk Cargoes Code). Luvun 1.2 muutokset ovat teknisuonteisia, eivätkä kuulu lainsäädännön alaan.

Osa 1. Luku 1.3. Koulutus. Voimassa oleva luku 1.3 käsittää velvoittavat kappaleet 1.3.1.1—1.3.1.3. Kappaleet 1.3.1.4—1.3.1.7 ovat suositusluonteisia.

Luvun 1.3 kappaleessa 1.3.1.1 olevia koulutusvaatimuksia täsmennetään niin, että tehtävänmukainen koulutus on saatava ennen työn aloittamista, ellei henkilö toimi koulutetun henkilön suorassa valvonnassa. Samalla koulutuksen saantia kuvaava ilmaus ”tulee saada koulutusta” muutetaan muotoon ”tulee olla koulutettu”. Koulutusvaatimuksesta säädetään VAK-lain 11 §:n 1 momentissa, joka on sopusoinnussa muutosten kanssa. Kappaleen 1.3.1.1 muutokset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Luvun 1.3 kappaletta 1.3.1.3 muutetaan niin, että koulutukseen osallistuneelta työntekijältä poistuu velvoite säilyttää koulutusta koskevia tietoja. Samalla kappaletta täsmennetään työnantajan velvollisuudella säilyttää työntekijöiden saamaa koulutusta koskevat tiedot toimivaltaisen viranomaisen edellyttämän ajan. Näistä on säädetty VAK-lain 11 §:n 3 ja 4 momentissa. Muutokset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Koulutusvaatimusten ja koulutusta koskevien tietojen säilyttämisen täsmennykset koskevat maissa työskenteleviä henkilöitä, jotka luokittelevat pakattuja vaarallisia aineita, pakkaavat niitä, merkitsevät kuljetettavia vaarallisia aineita, laativat kuljetusasiakirjoja, laativat pakattujen vaarallisten aineiden lastaus- ja ahtaussuunnitelmia, lastaavat, purkavat tai kuljettavat vaarallisia aineita taikka valvovat ja tarkastavat vaarallisten aineiden kuljetuksia.

Lisäksi IMDG-säännösten luvun 1.3 tekstiin tulee muutamia sanallisia muutoksia. Edellä kuvattuja koulutusvaatimusten ja koulutustietojen säilyttämistä koskevia täsmennyksiä lukuun ottamatta luvun 1.3 olevat määräykset eivät sisällä lainsäädännön alaan kuuluvaa.

Lukuun 1.3 suositusluontoisiksi jäävät vähäisin teknisin muutoksin edelleen turvalli-

suuskoulutus ja koulutuksen yksityiskohtainen sisältö.

Osa 1. Luku 1.4. Turvamääräykset. Luku on pääosiltaan suositusluonteinen. Turvamääräyksiä koskevia suosituksia muutettiin niin, että turvakoulutusta koskevat tiedot on pyynnöstä annettava työntekijän lisäksi nyt myös toimivaltaiselle viranomaiselle ja työnantajan on säilytettävä tietoja toimivaltaisen viranomaisen määräämän ajan. Määräykset ovat teknisuonteisia, eivätkä kuulu lainsäädännön alaan.

Osa 1. Luku 1.5. Yleiset määräykset koskien vaarallisten aineiden kuljetusluokkaa 7. Lukuun tulee sanallisia muutoksia ja esimerkiksi viittaus vuoden 2009 päivitettyyn Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) standardin painokseen vuoden 2005 standardin painokseen viittaamisen sijaan. Määräykset ovat teknisuonteisia, eivätkä kuulu lainsäädännön alaan.

Osa 2. Luokitus. Vaarallisten aineiden luokitukseen on tehty sanallisia muutoksia ja esimerkiksi lisätty räjähteitä koskeviin määritelmiin termi flegmatisoitu (englanniksi phlegmatized) sekä esimerkiksi lisätty uusi kohta 2.2.2.6, jolla muun muassa ajoneuvojen renkaat vapautetaan IMDG-säännösten soveltamisesta. Määräykset ovat teknisuonteisia eivätkä kuulu lainsäädännön alaan.

Osa 3. Vaarallisten aineiden luettelo, erityismääräykset ja poikkeusmääräykset. Vaarallisten aineiden luetteloon on lisätty 16 uutta IMDG-säännöstyössä aiemmin esiintymättömää ainetta. Lisäksi vaarallisten aineiden luetteloon on viety suuri joukko yksityiskohtaisia teknisuonteisia täsmennyksiä. Tällainen on esimerkiksi uusi erityismääräys 964, joka vapauttaa tarkasti määritellyin testiehdoin kalium- ja natriumnitraatin sekä näiden seokset IMDG-säännösten soveltamisalasta. Muutokset eivät sisällä lainsäädännön alaan kuuluvaa.

Osa 4. Pakkausten ja säiliöiden vaatimukset. Osaan on tehty lukuisia teknisiä päivityksiä ja täsmennyksiä. Tällainen on esimerkiksi uuden pakkaustavan P205 lisääminen. Tätä pakkaustapaa voi käyttää metallihydridityyppisten akkujen kuljetukseen. Määräykset ovat teknisuonteisia eivätkä kuulu lainsäädännön alaan.

Osa 5. Lähetystä koskevat määräykset. Osaan on tehty useita teknisiä päivityksiä ja täsmennyksiä. Esimerkiksi meriympäristölle vaarallisten aineiden merkintää ja sähköisiin asiakirjoihin liittyviä vaatimuksia on täsmennetty. Kaasulla desinfioidun yksikön määräykset on päivitetty. Muutokset eivät sisällä lainsäädännön alaan kuuluvaa.

Osa 6. Pakkausten, IBC-pakkausten, suurpäälysten, UN-säiliöiden, MEG-konttien ja säiliöajoneuvojen rakenne- ja testausvaatimukset. Osaan on tehty useita teknisiä muutoksia ja yksittäisiä täsmennyksiä. Muutokset eivät sisällä lainsäädännön alaan kuuluvaa.

Osa 7. Kuljetustoimenpiteitä koskevat määräykset. Osaan on tehty vähäisiä muutoksia koskien vaarallisten aineiden erottelua aluksella. Muutokset eivät sisällä lainsäädännön alaan kuuluvaa.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteen VII luvun vaarallisten aineiden kuljetusta kappaletavaran aluksessa koskevan säännösten (IMDG-säännöstö) 1.3 luvun muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräyksien voimaansaatamisesta

1 §. Pykälä sisältäisi säännöksen siitä, että IMDG-säännösten 1.3 luvun muutosten lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset, siten kuin ne ovat hyväksytyt 21 päivänä toukokuuta 2010 annetulla IMO:n meriturvallisuuskomitean päätöslauselmalla, olisivat lakin voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut. Näin Suomen aiemmin hyväksymät 1.3 luvun lain tasoiset ja nyt täsmennetyt määräykset päivitetään uudella lailla. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan yksityiskohtaisissa perusteluissa ja jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta käsittelevässä kohdassa.

2 §. Laki tulisi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin IMDG-säännösten muutokset tulevat voimaan. Tarkoituksena

on, että laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

2.2 Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta

Lain 11 § koskee henkilöstön yleistä pätevyyttä. Pykälän 1 momenttia täsmennetään IMDG-säännösten muutosten mukaisesti niin, että tehtävänmukaista koulutusta vailla oleva henkilö voi suorittaa tehtävää vain koulutetun henkilön välittömässä valvonnassa. Pykälän 2 momentti säilyy muuttumattomana. Pykälän 3 momentista poistetaan IMDG-säännösten muutosten mukaisesti työntekijältä velvollisuus säilyttää koulutusta koskevia tietoja. Muutos koskee kaikkia kuljetusmuotoja, sillä myös niitä koskevista kansainvälisistä sopimuksista on työntekijöitä koskeva velvoite poistettu. Pykälän 4 momenttiin lisätään VAK-lain soveltamisalaan kuuluvia merikuljetuksia koskeva velvoite työnantajalle säilyttää koulutusta koskevat tiedot kolme vuotta viimeisimmän hyväksytyt koulutuksen suorittamisesta. Kolmen vuoden säilytysaika koskee muutoksen jälkeen kaikkia kuljetusmuotoja, koska vuoden 2011 alusta tuli vastaava säilytysaika voimaan vaarallisten aineiden tie-, rautatie- ja ilmakuljetuksissa.

Lain on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan kuin yleissopimuksen muutokset tulevat Suomen osalta voimaan, eli 1 päivänä tammikuuta 2012.

3 Voimaantulo

IMDG-säännöstöön toukokuussa 2010 tehdyt muutokset katsotaan SOLAS-yleissopimuksen VIII artiklan mukaisesti hyväksytyiksi 1 päivänä heinäkuuta 2011, jollei niitä siihen mennessä ole vastustanut 1/3 sopimuspuolista tai sopimuspuolet, joiden yhteenlaskettu osuus maailman kauppalaivaston tonnistosta on yli 50 prosenttia. Nämä ehdot täytyivät ja muutokset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012, lukuun ottamatta sellaisen sopimuspuolen osalta, joka on vastustanut muutosta ja joka ei ole peruuttanut vastustustaan. Suomi on 10 päivänä kesäkuuta toimittanut ulkoasianministeriön välityksellä nootin IMO:lle ilmoittaen vastustavansa

sopimusmuutoksia. Vastustus peruutetaan heti, kun kansalliset voimaansaattamistoimet on suoritettu.

VAK-lain muutos ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 samanaikaisesti kuin sopimusmuutokset tulevat voimaan kansainvälisesti. Lisäksi tarkoituksena on, että Suomi voisi saattaa IMDG-säännösten muutokset voimaan samanaikaisesti kuin ne tulevat voimaan kansainvälisesti.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Johdanto

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan mukaan tämä perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset.

Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräys on luettava lainsäädännön alaan,

1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista,

2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita,

3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, taikka

4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai

5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla.

Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopuinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

SOLAS-yleissopimusta ei ole aikanaan saatettu eduskunnan hyväksyttäväksi. Myöhemmin sopimukseen ja sen liitteisiin tehtyjä muutoksia on kuitenkin hyväksytty eduskunnan myötävaikutuksella, koska perustuslain 94 §:n ilmaisua lainsäädännön alasta on tulkittava voimassa olevan perustuslain ja perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön pohjalta.

Suomen aikaisemman sitoumuksen mukaan IMDG-säännöstöä on sovellettava vaarallisten aineiden kappaletavaran aluskuljetuksissa. Kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO on 21 päivänä toukokuussa 2010 hyväksynyt IMDG-säännöstön 1.3 lukuun muutoksia, joilla työnantaja velvoitetaan säilyttämään työntekijöiden saamaa koulutusta koskevat tiedot toimivaltaisen viranomaisen edellyttämän ajan ja pyynnöstä antamaan tiedot työntekijälle. Samalla koulutukseen osallistuneelta työntekijältä poistuu velvoite säilyttää koulutusta koskevia tietoja. Koulutusvaatimuksia myös täsmennetään niin, että tehtävämukainen koulutus on saatava ennen työn aloittamista, ellei henkilö toimi koulutun henkilön suorassa valvonnassa.

VAK-lain 11 §:n 1 momentin mukaan jokaisella vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä kuten vaarallisten aineiden pakkaamista, lähettämistä, laivaamista, lastaamista, kuormaimista, kuljetusta tai purkamista suorittavalla henkilöllä tulee olla tarvittava koulutus tai muu pätevyys kyseiseen tehtävään. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevyydestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi pykälän 3 momentin mukaan työnantajalla ja työntekijällä tulee olla tiedot 1 momentissa tarkoitettusta koulutuksesta tai muusta pätevyydestä. Mainitun pykälän 4 momentin mukaan työnantajan tulee vaarallisten aineiden tie-, rautatie- ja ilmakuljetuksissa säilyttää 3 momentissa tarkoitettujen koulutusta koskevat tiedot kolme vuotta viimeisimmän hyväksytyyn koulutuksen suorittamisesta. Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta säädetään VAK-lain 16 §:n 2 momentissa.

Koska koulutusveloitteesta, koulutusta koskevista tiedoista ja valvontaviranomaisen

tiedonsaantioikeudesta säädetään laissa, IMDG-säännöstön 1.3 luvun muutosten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan. Mainitun 1.3 luvun muutoksille on siten tarpeen pyytää eduskunnan hyväksyminen. Muilta osin IMDG-säännöstön muutosten sisältöä ja suhdetta Suomen lainsäädäntöön on selostettu jaksossa 1.

Suomen toimivalta

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan 16/2004 vp käsitellyt SOLAS-yleissopimuksen liitteen muutosten toimivaltaa. Tuolloin SOLAS-yleissopimuksen liitteen muutosten katsottiin olevan jaetun toimivallan sopimus eli sekasopimus. Jaetun toimivallan määräykset kuuluvat osittain yhteisön ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan. Koska eduskunnan hyväksymistoimivalta ei perustuslain tulkintakäytännön mukaan koske yhteisön toimivaltaan kuuluvan sopimuksen osia (PeVL 6/2001 vp), eduskunta hyväksyy sopimuksen perustuslain 94 §:n mukaisesti vain niiltä osin kuin sopimuksen määräykset kuuluvat Suomen toimivaltaan.

Euroopan unioni ei ole antanut säädöksiä eikä sillä ole vireillä sellaisia säädöshankkeita, jotka koskevat IMDG-säännöstön sisältämiä asioita lukuun ottamatta vaarallisesta aineesta satamille tehtäviä ilmoituksia ja aluksella työskenteleviä henkilöitä koskevaa koulutusta. Näin ollen toimivalta vaarallisten aineiden kappaletavarana aluskuljetuksissa koskevista asioista ei ole ilmoitusvelvollisuutta eikä aluksella työskenteleviä henkilöitä koskevaa koulutusta lukuun ottamatta siirtynyt Euroopan unionille. Käsiteltävänä oleva IMDG-säännöstön muutos ei sisällä määräyksiä satamille tehtävistä ilmoituksista, mutta se sisältää määräyksiä koulutuksesta niin aluksella kuin satamassa ja maa-alueella työskenteleville henkilöille. Toimivalta koulutusvaatimuksesta aluksella työskentelevien henkilöiden osalta kuuluu Euroopan unionin toimivaltaan. Toimivalta satamassa ja maa-alueella työskentelevien osalta kuuluu Suomen toimivaltaan. Suomen toimivaltaan kuulu lisäksi koulutustietojen säilyttämistä koskevat määräykset. Euroopan unioni ei ole

IMO:n jäsen eikä se voi olla SOLAS-yleissopimuksen sopimuspuolena.

Sopimuksen osan hyväksyminen

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön pohjalta on vakiintunut tavaksi, että eduskunta hyväksyy sen suostumusta vaativat valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet kokonaisuudessaan (ks. esimerkiksi PeVL 24/2001 vp, s. 2 ja PeVL 16/2008 vp). Tämä vastaa myös perustuslain 94 §:n 1 momentin sanamuotoa.

Perustuslakivaliokunta (PeVL 24/2004 vp, PeVL 16/2008 vp ja PeVL 62/2010) ei kuitenkaan ole nähnyt ehdotonta estettä sille, että eduskunnan hyväksyminen rajataan joissakin tilanteissa koskemaan vain eduskunnan hyväksymistä vaativan veloitteen määräyksiä. Valiokunta on katsonut tällaisen poikkeuksellisen tilanteen voivan olla kysymyksessä ainoastaan, jos eduskunnan hyväksymistä vaativa veloitteen osa muodostaa sen muista osista selvästi erillisen ja niistä yhtä hyvin teknisesti kuin asiallisesti riippumattoman, itsenäisen kokonaisuuden.

IMDG-säännösten 1.3 luku koskee koulutusta ja sen voidaan katsoa muodostavan asiallisesti ja teknisesti selvästi erillisen osan IMDG-säännöstä.

IMDG-säännösten 1.3 luvun muutoksia lukuun ottamatta määräykset ovat yksityiskohtaisissa perusteluissa kerrotulla tavalla luonteeltaan teknisiä ja hyvin yksityiskohtaisia. Nämä muut IMDG-säännösten määräykset koskevat luokitusta, merkitsemistä, kuljetuksissa käytettäviä pakkauksia ja säiliöitä ja niiden valmistusta ja testausta, kuormaamista, ahtaamista ja erottelua laivassa. Näistä teknisistä asioista on VAK-laissa useita valtuussäännöksiä asetusten ja Liikenteen turvallisuusviraston määräysten antamiseen. Muutokset ovat myös pitkälti yksittäisten sanojen poistoja ja lisäyksiä voimassa oleviin määräyksiin ja niiden sisältämiin taulukoihin. Teknisiä määräyksiä soveltaa suppea joukko vaarallisten aineiden kappaletavaran aluskuljetuksiin liittyviä, vaarallisten aineiden kuljetuksiin erikoistuneita ammattihenkilöitä. Näin ollen IMDG-säännösten 1.3 luvun muutos koskee rajoitettuja kohderyhmiä.

Käsitellessään hallituksen esitystä vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (ADR) A liitteen muutosta (HE 134/2004 vp) eduskunta hyväksyi vain tietyn osan sopimukseen tehdyistä muutoksista. Samoin eduskunta hyväksyi vain tietyn osan IMDG-säännösten edellisistä muutoksista (HE 34/2009 vp), jotka tulivat voimaan vuoden 2010 alusta.

IMDG-säännösten toukokuussa 2010 hyväksytyt muutokset ovat myös varsin laajat, yhteensä 86 sivua.

Edellä kuvatun vuoksi eduskunnalta pyydetään poikkeuksellisesti vain IMDG-säännösten 1.3 luvun muutosten hyväksymistä.

IMDG-säännösten muutoksia ei ole tarkoitus kokonaisuudessaan julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa. Sopimussarjassa julkaistaisiin vain säännösten 1.3 lukuun tehdyt muutokset sekä säännösten konsolidoidun toisinnon 1.3 luvun sitovat määräykset johdantokappaleineen. IMDG-säännöstö olisi kokonaisuudessaan nähtävänä ja saatavissa Liikenteen turvallisuusvirastossa. Se myös antaisi siitä lisätietoja suomeksi ja ruotsiksi. Lisäksi IMDG-säännösten muutokset (Resolution MSC.294(87)) olisivat saatavilla yleisessä tietoverkossa Liikenteen turvallisuusviraston kotisivuilla osoitteessa www.trafi.fi. Sopimusmuutosten voimaansaattamista koskevan tasavallan presidentin asetuksen alalaitaan merkittäisiin suluissa ja kursivilla ilmoitus valtiosopimuksen muutosten julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa ja viranomaisesta, jolta on saatavissa jäljennös sopimuksesta ja joka antaa siitä tietoja suomeksi ja ruotsiksi. Sopimusmuutosten osittainen julkaisematta jättäminen perustuu Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) 9 §:ään. Sopimusmääräyksiä on pidettävä yleiseltä merkitykseltään vähäisinä, koska ne koskevat vain selvästi rajattua suppeaa henkilöpiiriä.

4.2 Käsitelyjärjestys

IMDG-säännösten muutos ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa

tarkoitettulla tavalla. IMDG-säännösten 1.3 lukuun tehdyt muutokset voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänen enemmistöllä ja ehdotus muutosten voimaansaatamislainsäädännön mukaisesti voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämismenettelyssä. Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

Eduskunta hyväksyisi ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteen VII luvun A

osan 3 säännön vaarallisten aineiden kuljetusta kappaletaivaranalukassa koskevan säännösten (IMDG-säännöt) 1.3 lukuun Lontoossa 21 päivänä toukokuuta 2010 tehdyt muutokset, siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteen VII luvun vaarallisten aineiden kuljetusta kappaletavarana aluksessa koskevan säännösten (IMDG-säännöstö) 1.3 luvun muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteen VII luvun A osan 3 säännön vaarallisten aineiden kuljetusta kappaletavarana aluksessa koskevan säännösten (IMDG-säännöstö) 1.3 lukuun Lontoossa 21 päivänä toukokuuta 2010 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuulu-

vat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.

Laki**vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 11 §, sellaisena kuin se on laissa 1240/2010, seuraavasti:

11 §

Henkilöstön yleinen pätevyys

Jokaisella vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä, kuten pakkaamista, lähettämistä, laivaamista, lastaamista, kuormaamista, kuljetusta tai purkamista, suorittavalla henkilöllä tulee olla tarvittava kuljetuksen turvallisuus-

den varmistava koulutus tai muu pätevyys tehtävään ja riittävän usein toistuva täydennyskoulutus, jollei tehtävää suoriteta koulutetun henkilön välittömässä valvonnassa.

Tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevydestä sekä niiden rakenteesta ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä tie- ja rautatiekuljetukseen tarvit-

tavan koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta sekä muista teknisistä yksityiskohdista. Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä aluskuljetukseen ja satama-alueella tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvästä koulutuksesta ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta ja muista teknisistä yksityiskohdista.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä suorittavan työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on 1 momentissa tarkoitettu koulutus tai muu pätevyys. Työnantajalla tulee olla tiedot tästä koulutuksesta ja muusta pätevyydestä. Koulutusta ja muuta pätevyyttä koske-

vat tiedot on pyydettyä esitettävä kuljetuksia valvovalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, että annettu koulutus tai muu pätevyys ovat henkilön tehtävät huomioon ottaen riittävää.

Kun kyseessä on tämän lain soveltamisalaan kuuluva vaarallisten aineiden tie-, rautatie-, meri- tai ilmakuljetus, työnantajan tulee säilyttää 3 momentissa tarkoitettua koulutusta koskevat tiedot kolme vuotta viimeimmän hyväksytyyn koulutuksen suorittamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Merja Kyllönen*

Sopimusteksti

PÄÄTÖSLAUSELMA MSC.294(87)
(annettu 21 päivänä toukokuuta 2010)

KANSAINVÄLISEN VAARALLISTEN
AINEIDEN KAPPALETAVARAKUL-
JEUSSÄÄNNÖSTÖN (IMDG) MUUTOK-
SET

Luku 1.3 – Koulutus

1.3.1 Maissa työskentelevän henkilöstön koulutus

1.3.1.1 ensimmäisessä lauseessa korvataan "tulee saada koulutusta" tekstillä "tulee olla koulutettu" ja lisätään uusi lause:

"Henkilöstön tulee ennen tehtävien vastaanottamista olla koulutettu 1.3.1 määräysten mukaisesti ja ennen tehtävään vaadittavan koulutuksen saamista saa suorittaa tehtäviä vain koulutetun henkilön suorassa valvonnassa."

1.3.1.2 Korvataan lopussa ennen johdanto-tekstiä "tulee saada seuraavaa koulutusta" tekstillä "tulee olla koulutettu seuraavasti".

1.3.1.2.1 Korvataan "tulee saada koulutusta" tekstillä "tulee olla koulutettu".

1.3.1.2.2 Korvataan "tulee saada yksityiskohtaista koulutusta" tekstillä "tulee olla koulutettu".

1.3.1.3 Korvataan olemassa oleva kappale seuraavalla tekstillä:

"1.3.1.3 Työnantajan on säilytettävä tämän kappaleen mukaiset koulutustiedot ja annettava ne työntekijän tai toimivaltaisen viranomaisen saataville niin pyydettyä. Työnantajan tulee pitää koulutustiedot tallessa sen ajan, jonka toimivaltainen viranomainen on määritellyt."

1.3.1.4 Korvataan "tulisi saada koulutusta" tekstillä "tulisi olla koulutettu".

Sopimusteksti

RESOLUTION MSC.294(87)
(Adopted on 21 May 2010)

ADOPTION OF AMENDMENTS TO THE
INTERNATIONAL MARITIME DAN-
GEROUS GOODS (IMDG) CODE

Chapter 1.3 – Training

1.3.1 Training of shore-side personnel

1.3.1.1 In the first sentence, replace "shall receive training" with "shall be trained" and a new second sentence is inserted as follows:

"Employees shall be trained in accordance with the provisions of 1.3.1 before assuming responsibilities and shall only perform functions, for which required training has not yet been provided, under the direct supervision of a trained person."

1.3.1.2 At the end of the introductory text, replace "shall receive the following training" with "shall be trained in the following".

1.3.1.2.1 Replace "shall receive training designed to provide familiarity" with "shall be trained in order to be familiar".

1.3.1.2.2 Replace "shall receive detailed training concerning" with "shall be trained in".

1.3.1.3 The existing paragraph is replaced by the following:

"1.3.1.3 Records of training received according to this chapter shall be kept by the employer and made available to the employee or competent authority, upon request. Records shall be kept by the employer for a period of time established by the competent authority."

1.3.1.4 Replace "should receive training on:" with "should be trained in:".

*Liitteet
Rinnakkaisteksti*

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 11 §, sellaisena kuin se on laissa 1240/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Henkilöstön yleinen pätevyys

Henkilöstön yleinen pätevyys

Jokaisella vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä, kuten pakkaamista, lähettämistä, laivaamista, lastaamista, kuormaamista, kuljetusta tai purkamista, suorittavalla henkilöllä tulee olla tarvittava kuljetuksen turvallisuuden varmistava koulutus tai muu pätevyys tehtävään ja riittävän usein toistuva täydennyskoulutus.

Tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevydestä sekä niiden rakenteesta ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä tie- ja rautatiekuljetukseen tarvittavan koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta sekä muista teknisistä yksityiskohdista. Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä aluskuljetukseen ja satama-alueella tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvästä koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta ja muista teknisistä yksityiskohdista.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä suorittavan työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on 1 momentissa tarkoitettu koulutus tai muu pätevyys. Työnantajalla *ja työntekijällä* tulee olla tiedot tästä koulutuksesta ja

Jokaisella vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä, kuten pakkaamista, lähettämistä, laivaamista, lastaamista, kuormaamista, kuljetusta tai purkamista, suorittavalla henkilöllä tulee olla tarvittava kuljetuksen turvallisuuden varmistava koulutus tai muu pätevyys tehtävään ja riittävän usein toistuva täydennyskoulutus, *jollei tehtävää suoriteta koulutetun henkilön välittömässä valvonnassa.*

Tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevydestä sekä niiden rakenteesta ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä tie- ja rautatiekuljetukseen tarvittavan koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta sekä muista teknisistä yksityiskohdista. Liikenteen turvallisuusviraston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä aluskuljetukseen ja satama-alueella tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvästä koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta ja muista teknisistä yksityiskohdista.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen *tai* tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä suorittavan työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on 1 momentissa tarkoitettu koulutus tai muu pätevyys. Työnantajalla tulee olla tiedot tästä koulutuksesta ja muusta pätevyy-

muusta pätevydestä. Koulutusta ja muuta pätevyyttä koskevat ehdot on pyydettyä esitettävä kuljetuksia valvovalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, että annettu koulutus ja muu pätevyys ovat henkilön tehtävät huomioon ottaen riittävää.

Kun kyseessä on vaarallisten aineiden tie- rautatie- ja ilmakuljetus, työnantajan tulee säilyttää 3 momentissa tarkoitetut koulutusta koskevat tiedot kolme vuotta viimeisimmän hyväksytyt koulutuksen suorittamisesta.

destä. Koulutusta ja muuta pätevyyttä koskevat tiedot on pyydettyä esitettävä kuljetuksia valvovalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, että annettu koulutus tai muu pätevyys ovat henkilön tehtävät huomioon ottaen riittävää.

Kun kyseessä on tämän lain soveltamisalaan kuuluva vaarallisten aineiden tie-, rautatie- meri- ja ilmakuljetus, työnantajan tulee säilyttää 3 momentissa tarkoitetut koulutusta koskevat tiedot kolme vuotta viimeisimmän hyväksytyt koulutuksen suorittamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20.

*Lopullinen sopi-
musteksti (suo-
mennos)*

IMDG-säännösten 1.3 luku SELLAISENA KUIN SE ON MUUTETTUNA 21 päivänä toukokuuta 2010 TEHDYLLÄ PÄÄTÖKSELLÄ

Koulutus

1.3.0 Johdantohuomautus

Vaarallisten aineiden kuljettamista koskevien määräysten onnistunut soveltaminen ja niiden tavoitteiden saavuttaminen riippuu suuresti siitä, että kaikki henkilöt ymmärtävät asiaan liittyvät riskit ja tuntevat määräykset yksityiskohtaisesti. Tämä voidaan saavuttaa vain järjestämällä oikein suunniteltuja ja pidettyjä alku- ja jatkokoulutuksia kaikille vaarallisten aineiden kuljetusten parissa työskenteleville. Kappaleiden 1.3.1.4 – 1.3.1.7 säännöt ovat suositusluontoisia (katso 1.1.1.5).

1.3.1 Maissa työskentelevän henkilöstön koulutus

1.3.1.1. Maissa työskentelevän henkilöstön* (englanniksi shore-based personnel), joka osallistuu meritse kuljetettavien vaarallisten aineiden kuljettamiseen, tulee olla koulutettu vaarallisten aineiden säännöistä suhteessa velvollisuuksiin. Henkilöstön tulee ennen tehtävien vastaanottamista olla koulutettu 1.3.1 määräysten mukaisesti ja ennen tehtävään vaadittavan koulutuksen saamista saa suorittaa tehtäviä vain koulutetun henkilön suorassa valvonnassa. Vaarallisten aineiden kuljetuksen turva-asioita koskevat kappaleen 1.4 koulutusvaatimukset tulee myös käsitellä.

Maissa työskentelevän henkilöstön yritysten tulee päättää, ketkä henkilökunnasta koulutetaan, minkä tasoista koulutusta heiltä vaaditaan sekä mitä koulutusmenetelmiä käytetään, jotta henkilöstö pystyy noudattamaan IMDG-säännösten sääntöjä. Tämä koulutus tulee tarjota tai varmistaa työhönoton yhteydessä, kun tehtävät liittyvät vaarallisten aineiden kuljetukseen. Yritysten tulee varmistaa, että henkilöt, jotka eivät ole vielä saaneet vaadittavaa koulutusta, saavat työskennellä ainoastaan koulutetun henkilön suorassa valvonnassa. Koulutus tulee täydentää määräajoin, jotta muutokset määräyksissä ja käytännössä tulevat huomioon otetuiksi. Toimivaltainen viranomainen tai sen hyväksymä taho voi tarkastaa yrityksen järjestelmän tehokkuuden ja koulutuksen tarjoamisen suhteessa henkilöstön tehtäviin ja vastuuseen kuljetusketjussa.

1.3.1.2 Maissa työskentelevän henkilöstön, kuten henkilöstön, joka:

- luokittelee vaarallisia aineita ja identifioi vaarallisten aineiden virallisia nimiä
- pakkaa vaarallisia aineita
- merkitsee vaarallisia aineita
- kuormaa/purkaa lastinkuljetusyksiköitä
- laatii vaarallisten aineiden kuljetusasiakirjoja
- tarjoaa vaarallisia aineita kuljetettavaksi
- ottaa vastaan vaarallisia aineita kuljetettavaksi
- käsittelee vaarallisia aineita kuljetuksessa
- laatii vaarallisten aineiden lastaus- ja ahtaussuunnitelmia
- kuormaa/purkaa vaarallisia aineita laivoihin/laivoista

- kuljettaa vaarallisia aineita
- toimeenpanee, selvittää tai tutkii sovellettavien sääntöjen ja määräysten noudattamista tai
- muulla toimivaltaisen viranomaisen määrittelemällä tavalla osallistuu vaarallisten aineiden kuljettamiseen

tulee olla koulutettu seuraavasti:

1.3.1.2.1 Yleinen tieto/perehdytyskoulutus

.1 jokaisen henkilön tulee olla koulutettu vaarallisten aineiden kuljettamisen yleisiin säännöksiin;

.2 tämän koulutuksen tulee sisältää kuvaus vaarallisten aineiden luokista, merkitsemiseen, pakkaamiseen, ahtaamiseen, erotteluun ja yhteensopivuuteen liittyvistä säännöksistä, vaarallisten aineiden kuljetusasiakirjojen tarkoituksesta ja sisällöstä (kuten vaarallisten aineiden eri kuljetusmuodoissa käytettävä lomakemalli ja kontin/ajoneuvon pakkaustodistus) ja kuvaus käytettävistä hätätilanneohjeista.

1.3.1.2.2 Tehtäväkohtainen koulutus: Jokaisen henkilön tulee olla koulutettu niihin vaarallisten aineiden kuljettamiseen liittyviin säännöksiin, jotka koskevat henkilön tehtävää. Kappaleessa 1.3.1.6 on suuntaa-antava lista tyypillisistä vaarallisten aineiden merikuljetukseen liittyvistä tehtävistä ja koulutusvaatimuksista.

1.3.1.3 Työnantajan on säilytettävä tämän kappaleen mukaiset koulutustiedot ja annettava ne työntekijän tai toimivaltaisen viranomaisen saataville niin pyydettyäessä. Työnantajan tulee pitää koulutustiedot tallessa sen ajan, jonka toimivaltainen viranomainen on määritellyt.

1.3.1.4 Turvallisuuskoulutus: Suhteessa päästötilanteen altistumisriskiin ja suoritettaviin tehtäviin, jokaisen henkilön tulee olla koulutettu seuraavissa aiheissa:

.1 onnettomuuden välttämiseen liittyvät keinot ja menetelmät, kuten pakkausten käsittelyvälineiden oikea käyttö ja vaarallisten aineiden asianmukaiset ahtausmenetelmät;

.2 käytettävissä oleva tieto hätätilanteessa toimimisesta ja tiedon käyttämisestä;

.3 yleiset vaarat, joita erilaisiin vaarallisten aineiden luokkiin liittyy ja miten näille vaaroille altistuminen estetään; tämä sisältää tarvittaessa henkilökohtaisten suojavaatteiden ja välineiden käytön; ja

.4 välittömät toimenpiteet vaarallisten aineiden tahattomassa päästötilanteessa tämä sisältää kaikki hätätilanteen toiminta-menettelyt, joista henkilö on vastuussa sekä noudatettavat henkilökohtaiset suojausmenettelyt.”

* Koulutuksesta päällystölle ja miehistölle, jotka vastaavat vaarallisia ja haitallisia aineita kuljettavien alusten rahdin käsittelystä, katso merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskeva kansainvälinen STCW-yleissopimus.